

Ένας δρόμος, δύο μαθητές Γυμνασίου, σε δύο εποχές (Αντώνης Καρκαγιάννης)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 17 Ιανουαρίου, 2006

Δυο εκθέσεις - συνθέσεις μαθητών, με το ίδιο θέμα, με χρονική απόσταση 64 χρόνια!

Η «έκθεση» είναι πάντοτε, στο παρελθόν και τώρα, ένα ανυπόφορο μάθημα, ή μάλλον ανυπόφορη υποχρέωση, οπωσδήποτε για τον μαθητή, αλλά πιστεύω και για τον δάσκαλο. Είναι μάλλον άσκηση υποκρισίας και κομπορμιισμού. Ο μαθητής «βάζει τα καλά του» και προσπαθεί ο δυστυχής να προσαρμοσθεί στις κυρίαρχες στο κοινωνικό του περιβάλλον αντιλήψεις, σε μια επίσημη, ψεύτικη και ισοπεδωτική γλώσσα.

Σήμερα, όμως, ευχαρίστως θα παραχωρήσω τη στήλη στη σύγκριση δύο εκθέσεων ή «συνθέσεων» μαθητών της Γ΄ Γυμνασίου με το ίδιο θέμα, αλλά με απόσταση γραφής περίπου 65 ετών. Η πρωτοβουλία ανήκει στη φιλόλογο Μαίρη Μπελογιάννη, η οποία διδάσκει στη Βαρβάκειο Σχολή. Θα καταλάβετε περισσότερα από το σημείωμα με το οποίο συνοδεύει τις δύο εκθέσεις.

Βρέθηκε μέσα σε ένα σκονισμένο χαρτόκουτο μαζί με άλλα τετράδια «Συνθέσεων», «Αρχαίων Ελληνικών», «Ιστορίας» και «Λατινικών». Το τετράδιο «Συνθέσεων» του μαθητή Γ.Α. έφερε τη χρονολογία 1939-1940 και όπως φαίνεται το είχε φυλάξει ο αείμνηστος καθηγητής της Βαρβακείου Προτύπου Σχολής, Αλ. Σαλής, κληροδότημα του οποίου είναι η βιβλιοθήκη του Πειραματικού Γυμνασίου της Βαρβακείου Σχολής. Το ξεφύλλισμα των τετραδίων με τα χαρακτηριστικά λεπτά φύλλα που ήταν γεμάτα με σημειώσεις, σχεδιαγράμματα, ασκήσεις και εκθέσεις μαθητών των πρώτων δεκαετιών του 20ού αι., ξεκίνησε από περιέργεια, γρήγορα όμως απέκτησε ενδιαφέρον για το περιεχόμενο των σπουδών των μαθητών που φοιτούσαν εκείνη την εποχή σε ένα σχολείο πρότυπο, όπως ήταν το Βαρβάκειο Λύκειο και φορτίστηκε με συναισθήματα γλυκιάς νοσταλγίας όχι τόσο για τα χρόνια εκείνα που ήταν

αναμφίβολα δύσκολα για μαθητές και καθηγητές, όσο για το υψηλής ποιότητας έργο που επιτελούνταν στο σχολείο αυτό.

Τη σχολική χρονιά 1939-1940, η οποία αναγράφεται στο τετράδιο του μαθητή Γ. Α. το Βαρβάκειο Λύκειο (για τους μη γνωρίζοντες, το Βαρβάκειο Λύκειο ιδρύθηκε με Β.Δ. στις 6 Οκτωβρίου 1886, στην ίδρυσή του μάλιστα συνέβαλε ο τότε πρωθυπουργός της Ελλάδας Χαρίλαος Τρικούπης) στεγαζόταν στο θαυμάσιο κτίριο που δημιούργησε στη συμβολή των οδών Αθηνάς, Αρμοδίου, Αριστογείτονος και Σωκράτους ο εξάιρετος αρχιτέκτων Παναγιώτης Κάλκος. Το κτίριο αυτό είχε άδοξο τέλος. Πυρπολήθηκε κατά τα Δεκεμβριανά του 1944, μολονότι όμως κάηκαν μόνον τα ξύλινα μέρη του, τα οποία θα μπορούσαν να αποκατασταθούν, η διαχειριστική επιτροπή του Βαρβακείου κληροδοτήματος το κατεδάφισε τον Φεβρουάριο του 1956 και έχτισε στη θέση του ένα μονώροφο κτίριο μαγαζιών. Το οικοπέδο μαζί με το κτίριο αγοράστηκαν στις 15 Δεκεμβρίου 1970 από τον Δήμο Αθηναίων.

Γοητευμένη από τις σκέψεις και τα όμορφα καλλιγραφικά γράμματα του μαθητή Γ. Α. στάθηκα σε μια έκθεση, γραμμένη στις 25 Ιανουαρίου 1940. Θέμα: «Ρεπορτάζ της οδού Αρμοδίου». Ο μαθητής με μοναδική άνεση ρεπόρτερ παρουσιάζει σκηνές της καθημερινότητας από έναν δρόμο πολύ οικείο του, αφού γειτνίαζε με το σχολείο του. Επιπλέον, επειδή η Αρμοδίου ήταν δρόμος της αγοράς, το ρεπορτάζ είναι ζωντανό, άμεσο, αυθόρμητο, γραμμένο με χιούμορ και φρεσκάδα νεανική. Επιπλέον, έχει και ξεχωριστό ενδιαφέρον αν σκεφτεί κανείς πως παρουσιάζονται λαϊκοί τύποι της εποχής, ασχολίες και το κυριότερο έχουμε εικόνα της οικονομικής κατάστασης που επικρατούσε λίγο πριν σημάνουν οι σειρήνες του πολέμου του '40.

Καθώς τελείωνα την ανάγνωση της πνευματώδους έκθεσης, μου γεννήθηκε η ιδέα να ζητήσω από έναν σημερινό μαθητή να κάνει το δικό του ρεπορτάζ στην ίδια οδό. Εξήντα τέσσερα χρόνια μετά το ρεπορτάζ του Γ. Α. τι εικόνα παρουσιάζει άραγε η οδός Αρμοδίου που συνεχίζει να είναι δρόμος της Αγοράς; Το ρόλο του ρεπόρτερ τον ανέθεσα στη μαθήτριά της Γ΄ Γυμνασίου του Πειραματικού Γυμνασίου της Βαρβακείου Σχολής, Παναγιώτα Κανελλοπούλου. Χαρείτε τις δύο εκθέσεις που τις χωρίζουν εξήμισι δεκαετίες!

Μαίρη Μπελογιάννη - Καθηγήτρια Φιλολόγος Πειραματικό Γυμνάσιο Βαρβακείου

Σχολής

Εν Νεω Φαλήρω, τη 25η Ιανουαρίου 1940 - «Ρεπορτάζ της οδού Αρμοδίου»

«Παλαιοπωλείον η...». Μια ταμπελίτσα, ξεθωριασμένη από τις βροχές που χρόνια τώρα τη δέρνουν, κρέμεται πένθιμα σε ένα από τα... πολυτελέστατα μαγαζιά της οδού Αρμοδίου. Σανίδια σκεβρωμένα, ένας τσίγκος για σκεπή, αποτελούν το αξιοθαύμαστο αυτό σύνολο.

Βιτρίνες... υαλόφρακτες ή μάλλον υπαιθρόφρακτες όπου είναι εκτεθειμένα τα θαυμάσια είδη:

Ένα τραπεζάκι κι' απάνω του... ότι διάβολο θες: κουμπιά, σκουριασμένα, κοντάρια του 1821, σκελετοί γυαλιών, πίπες, κάδρα φωτογραφιών σκοροφαγωμένα, παπούτσια... καθρέφτες, κομψοτεχνήματα, φορεσιές που τους λείπει μόνο το σιδέρωμα για να φαίνονται του κουτιού - μαντολίνα, κιθάρες και... και...».

Ο καταστηματάρχης, ένας κοντός ανθρωπάκος με μουστάκια αγκίστρια, αξούριστος με γραβάτα λιγδωμένη, με παντελόνι μπαλωμένο, σας περιμένει πρόσχαρος για να σας εκθειάση τιςπραμάτειες του, τις τόσο μοντέρνες και πολύτιμες.

Καθισμένος σε μια ψηλή καρέκλα με μια εφημερίδα στο χέρι, με την αχώριστη πίπα του στο στόμα κυττάζει αδιάφορα γύρω του και πιάνει πότε - πότε κουβέντα με τους διπλανούς... μεγαλοκαταστηματάρχες.

Δίπλα, στο προηγούμενο μαγαζάκι, ένα καφενείο απλώνει κάθε πρωί τις καρέκλες του.

Ανώτερο του Τσίτα, πλουσιώτερο του «Πικαντίλλυ», κόσμημα αληθινό της Αθήνας μας.

Δυο - τρεις σκουπιδιάρηδες, άλλοι τόσοι χτίστες και μερικοί απ' τους μαγαζάτορες έρχονται για να φάνε το υποβρύχιο, να φάνε το νεραντζάκι, να ρουφήξουν τον βαρύ γλυκό και να αισθανθούν αληθινή αγαλλίαση καπνίζοντας το ναργιλεδάκι.

Ενας κρατάει την «ΑΚΡΟΠΟΛΗ» διαβάζει κι' οι άλλοι δίπλα του ακούνε τις ειδήσεις της ημέρας. Το παιδί του καφενείου με τον σκουριασμένο δίσκο στο χέρι πηγαينوέρχεται αφήνοντας σε καθένα την παραγγελία του: «Ποιος είπε να του φέρουμ' υποβρύχιο»; Ο καταστηματάρχης χωμένος πίσω από κάτι παλιοκαρέκλες ψήνει καφέδες.

Ιδρωμένος από τους ατμούς, τριγυρισμένος από τα βάζα, με μια βρώμικια καρρώ πετσέτα στον ώμο φαινόταν απ' το ύφος του κυρίαρχος και δικτάτορας του μικρού βασιλείου του. Η πολιτική κουβέντα έξω εξακολουθεί. Εδώ δεν υπάρχουν αρκετοί πόλισμαν και οι σχετικές διατάξεις δεν τηρούνται.

«Μεγάλος άνθρωπος ο Χίτλερ, κυρ Αναστάση μου! Είδες πώς την έκανε τη Γερμανία του!».

- Μπα Χρηστάκη μου θα τη φάνε οι Γερμανοί από τους Αγγλογάλλους! Δε θυμάσαι το 14 με τον Ευρωπαϊκό;

- Αλλη περίσταση τότε, κι' άλλη τώρα φίλε μου.

- Μα, καημένε Χρηστάκη, μην επιμένεις σ' αυτό. Δε βλέπεις στρατιώτες, δε βλέπεις καράβια, δε βλέπεις αεροπλάνα; Πού νάβγη πέρα η Γερμανία.

Παρακάτω δυο τρεις άλλοι έχουνε στρωθεί στο πόκερ.

«Τρίο», «Ναι», «Τρεις ρηγάδες!!!», «Δυο κορίτσια», «Καρρώ», «Πάσσο», «Χαρτί», «Έχασα».

Αλλη παρέα έχει το τάβλι με τις πόρτες του, τις εξάρες του και τα άλλα τσαλίμια του. Κι' ενώ όλοι τους αναψοκοκκινίζουν απ' τη φόρτσα του παιχνιδιού, το γκαρσόνι φωνάζει τραινάροντας...

«Αφεντικόοο! Τον βαρύ γλυκό του κυρ Σπυράαακηηη!».

«Χόρτααα... καλάαα! μόλις τα φέραμε!

- Ραδίκιααα! άγρια, ήμερα, του περιβολιού!

- Πάρτε! πάρτε, ραπανάκια!

Τέτοιες φωνές σε ξεκουφαίνουν κάθε μέρα σαν περνάς την οδό Αρμοδίου για να πας στο Βαρβάκειο.

Είναι οι χορταρούδες.

Με το φακιόλι ριγμένο ακατάστατα στο κεφάλι, με τις ποδιές βρωμισμένες και

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

λασπωμένες απ' τα χόρτα, πλατσουρίζουν στις λάσπες, φωνάζουν, ξελαρυγγιάζονται, είναι τέλος πάντων σωστές αντρογυναίκες της αγοράς.

Το ποτιστήρι δίπλα τους. Κάθε τόσο το σηκώνουν στα αντρίκια χέρια τους και καταβρέχουν, φρεσκάρουν τα χόρτα τους.

- Πόσο τα χόρτα, κυρά μου;

- Δέκα δραχμές κύριε! Φρέσκα, φρέσκα!

- Τι λες! Δέκα δραχμές; Οχι μη στα πληρώσω είκοσι! Ακούς χάλια!!!

- Εννιά δραχμές έχουν αγορά, κύριε. Να μην κερδίσω κι' εγώ μια δραχμή;

- Αν μου τ' αφήσετε οκτώ, θα πάρω μια οκά.

- Οχι, μη στ' άφηνα ένα τάλληρο!!!

Εκείνος απομακρύνεται μουρμουρίζοντας, ενώ εκείνη του πετάει μια βρισιά.

Κόσμος, κόσμος τις τριγυρίζει κάθε πρωί.

Οι γριές στριγγλίζουν προσπαθώντας να διαφημίσουν τα χόρτα τους και δος του και τα ποτίζουνε.

Ανοίγουν δίχτυα. Ψάχνονται τσάντες, πορτοφόλια, τα νομίσματα κυλάνε κι' η χορταρούδες μένουν πάντα εκεί.

Πολλές φορές μαλλώνουνε, κι' άλλες πάλι καθισμένες μαζί σ' ένα σωρό τσουβάλια έχουν ανοίξει ψιλή κουβέντα, ως που η σκιά κανενός θάρθη να τις ξυπνήση.

- Τι θέλει ο κύριος; Κύριος εδώ!!! Χόρτα καλά. Ραδίκια άγρια, καρόττα, σέλινα, ραπανάαακια! Εδώ! Εδώ! Μπρος στα καλά πράγματα!!!

Αθήνα 10 Μαΐου 2004 - «Ρεπορτάζ στην οδό Αρμοδίου»

Στο κέντρο της Αθήνας κάθετα στην οδό Αθηνάς υπάρχει ένας δρόμος που αν και άγνωστος στους περισσότερους κάθε μέρα φιλοξενεί ένα πολύχρωμο, πολύβουο πλήθος. Πρόκειται για την οδό Αρμοδίου που αποτελούσε μέχρι το 1944 τον ένα από τους τέσσερις δρόμους που περιέβαλαν το Βαρβάκειο Λύκειο. Αφορμή για τη διερεύνηση του δρόμου αυτού στάθηκε η έκθεση ενός μαθητή που φοίτησε στο Βαρβάκειο Λύκειο τη σχολική περίοδο 1939-1940. Σάββατο πρωί της 24ης Απριλίου, βρέθηκα να περπατώ ανάμεσα σε ανθρώπους φορτωμένους με σακούλες που περιείχαν τα απαραίτητα για το νοικοκυριό.

Εικόνα πρώτη: Μικρά μαγαζάκια ξέχειλα με αλλαντικά ή είδη μαναβικής και πωλητές που τα εκθειάζουν.

- Ορίστε, για διαλέξτε. Χόρτα του βουνού, ραδίκια, καυκαλήθρες, σπανάκι!

- Πορτοκάλια Κρήτης!

- Ωραία μηλαράκια, ένα ευρώ τα δυόμισι κιλά!

- Κολοκύθια, ένα κι εξήντα!

- Τι λες άνθρωπέ μου! Ένα κι εξήντα για τέσσερα κολοκύθια!

- Ναι, αλλά κοίτα τα μαντάμ! Είναι φρέσκα, από το μπουστάνι!

- Κολοκύθια Απρίλη μήνα; Θερμοκηπίου είναι! Ασε που 'ναι και μπαμπουνιασμένα! Να μου λείπει το βύσσινο!

- Όπως αγαπάς, μαντάμ! Πάρτε κόσμε τώρα που είναι φρέσκααα...

Εικόνα δεύτερη: Αρμοδίου 10 το μάτι μου καρφώνεται σε ένα μοντέρνο κτίριο σωστή παραφωνία στα τριγυρινά παλιά και παραμελημένα κτίρια. Έχει την επιγραφή ARTOWER AGORA. Ρώτησα κι έμαθα πως φιλοξενεί πρωτοποριακές εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας κ.λπ.

Εικόνα τρίτη: Κατάστημα στην ταμπέλα του οποίου διαβάζω: «Wars i Sawa» SPOZYWCZY FACTROHOM. Αρχικά μπερδεύτηκα, ευτυχώς που τα ελληνικά γράμματα από κάτω με πληροφόρησαν ότι πρόκειται για ένα ρωσικο-πολωνικό παντοπωλείο, το οποίο διαθέτει κυρίως προϊόντα εισηγμένα από την Πολωνία και τη Ρωσία. Στο δεύτερο ρωσικό κατάστημα που συνάντησα και το οποίο είχε την

επωνυμία ZAPRASKA έπιασα κουβέντα με τον υπάλληλο σχετικά με το σαλάμι Κρακοβίας KRAKOWSKA και το σαλάμι Ρωσίας ΔΟΚΤΟΡΣΚΑΓΙΑ που είδα στη βιτρίνα. «Τα περισσότερα ξένα προϊόντα, μου είπε, παρασκευάζονται στη Λάρισα, στη Θεσσαλονίκη και την Κατερίνη, αλλά με ρωσικές συνταγές». Έμαθα επίσης, πως οι ξένοι που ζουν εδώ αφομοιώνονται κι αποκτούν σιγά σιγά ελληνικές συνήθειες και στη διατροφή, φανταστείτε ότι σουβλίζουν κι αυτοί αρνί το Πάσχα!

Εικόνα τέταρτη: Δέκα βήματα πιο κάτω με περίμενε μια έκπληξη. Το μάτι μου έπεσε σε μια ταμπέλα που έγραφε «ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΣ ΣΤΟΑ» και δίπλα «ΒΑΡΒΑΚΕΙΟ. Εστιατόριο - Ουζερί - Καφέ».

«Κοίτα να δεις, λέω από μέσα μου, που δανείζονται το όνομα του σχολείου μου, για να ονομάσουν ένα εστιατόριο που είναι ταυτόχρονα ουζερί και καφενείο! Από την κουβέντα που είχα με ένα συμπαθητικό γεράκο, ο οποίος είχε το μαγαζί του μέσα στη στοά, έμαθα ότι το μαγαζί αυτό έκλεισε πριν από λίγα χρόνια.

Εικόνα πέμπτη: Ανηφορίζω ξανά την οδό Αρμοδίου, προσπαθώντας να αποφύγω τους άπειρους τύπους που προσπαθούν να μου πουλήσουν λαθραία τσιγάρα και χαζεύω τους ενοίκους των κλουβιών στα pet shops που καθαρίζουν, κρώζουν και κελαηδούν προκαλώντας τους περαστικούς να τους αγοράσουν. Κάποιοι κοντοστέκονται αναποφάσιστοι μπροστά στα κλουβιά προσπαθώντας να βρουν ποιο πτηνό ή ζωάκι θα τους μαγέψει τόσο ώστε να γυρίσουν σπίτι παρέα.

Εικόνα έκτη: Τα έργα ανάπλασης των μικρομάγαζων που πουλούν φρεσκότατα ζαρζαβατικά, ευωδιαστά φρούτα και εξαιρετικούς ξηρούς καρπούς. Ο θόρυβος από τα έργα ήταν αρκετά ενοχλητικός το ίδιο και η σκόνη που αιωρούνταν στην ατμόσφαιρα και καθόταν με αναίδεια πάνω στους διερχόμενους, στα τρόφιμα, στα ζώα και στα πτηνά. Όταν θα τελειώσουν τα έργα ο δρόμος θα γίνει πιο καθαρός και πιο συμμορφωμένος, όπως είναι η παράλληλη οδός, η Αριστογείτονος.

Εξήντα τέσσερα χρόνια χωρίζουν το ρεπορτάζ στην οδό Αρμοδίου του Γ. Α. από αυτό εδώ. Πολλά άλλαξαν, ήταν όμως αναπόφευκτο έπειτα από εξήμισι δεκαετίες. Εκείνο

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

που έμεινε ίδιο είναι η γοητεία που δημιουργεί το αλισβερίσι του έμπορου και του πελάτη. Α! και οι μυρωδιές των εμπορευμάτων, άλλες ωραίες και προκλητικές και άλλες άσχημες και απωθητικές.

Παναγιώτα Κανελλοπούλου - Πειραματικό Γυμνάσιο Βαρβακείου Σχολής Τμήμα: Γ 2

(Πηγή: "Καθημερινή" 30-5-2004)